

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

egész évre 96.— K
fél évre 48.— K
negyed évre 24.— K
egy hónapra 8.— K

Egyes szám ára 40 fill.

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség:
KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM
A szerkesztőség
telefonja: 305.

Kiadóhivatal:
KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM
A kiadóhivatal
telefonja: 305.

Szeged, 1919

VIII. évfolyam 228. szám.

Péntek, október 24.

Kezdődik a kibontakozás.

A kommunizmus bukása óta egy pillanatig sem ingott meg a hitünk abban, hogy az az irányzat, mely ma tartja kezében az ország kormányzatát, nem állandósulhat. Nem lehetett kétséges, hogy igenis vannak az országban, akik visszasírják a Habsburgokat, akik az osztály- és párturalom mellett fognak kardoskodni, akik kedvtelve fogják szítani a felekezeti békétlenséget és akik kizárólag a szélső jobboldali irányzatnak kívánják majd lefoglalni az ügyek állandó intézését. De ezt a hiu reményt az eseményeknek ugyanaz a törvényszerűsége fogja majd teljesen eloszlatni, mely Kun Béla után Friedrich Istvánt juttatta az ország élére. Ahogy mondani szokták: fizikai törvény, hogy az inga, mely nagyon erősen kilengett balra, ugyanilyen erővel kilengjen jobbra. Azoknak is be kell azonban látniuk, akik azt hiszik, hogy a társadalmi fejlődés irányát ilyen vonalak jelzik, hogy a jobbra erősen kilengett inga ebben a helyzetében sem maradhat örökké, vissza kell ismét lengnie, még pedig — balra.

Mi persze hagyjuk az ingát lengeni, de azt a kormányrendszert, amelyet kizárólag a szélső jobboldali irány tart fenn, ép oly kevésbé tartjuk állandónak vagy állandósíthatónak, mint azt, amely csak a szélső baloldali pártra támaszkodott. Ez nem demokratikus, ez nem liberális, már pedig a kicsiny Magyarország a most már majdnem teljesen demokratikus és liberális Európában ép oly kevésbé lehet kommunista, mint reakciós sziget.

Sajnos, a kommunizmus bukása óta is szűkiben vagyunk a nagy, lélekemelő eseményeknek. Mindenki meg akarja menteni a nemzetet, fel akarja virágoztatni az országot, de az események, amelyek történnek, kevés kivétellel legalább olyan törpék, mint amilyen óriások a célok, amelyeket szolgálunk kellene. A liberális pártok nehéz helyzetben vannak. Hogyan buktassák meg a kormányt? Mivel bizonyítsák be, hogy a lakosság többsége velük tart? Bizhatnánk-e olyan választásban, amelyet a Friedrich-kormány vezet? Lehet-e a kibontakozást a politikai élet rendes utain keresni? Ha igen, olyan kormány kell-e, amely az ország egész népét, tehát a polgárságnak a kormányzásból jelenleg kizárt részét, a munkásságot és a gazdanépet is képviseli? És ha a kibontakozás ez egyetlen lehetséges és elképzelhető módjának útjában áll a mostani miniszterelnök, tehát-e nagyobb jót az országgal, amelyet — mint mondja — szolgálni akar, mintha távozik? Minderre a kérdésre megadták a feleletet a legutóbbi napok eseményei is. Csak csoportosítani kell őket.

A Legfelsőbb Tanács foglalkozott azokkal az állítólagos eszmékkel, amelyeket legutóbb vetettek fel a politikai helyzet konszolidálása (értsd: a Friedrich-kormány megszilárdítása) érdekében. A kettő között ugyan csak annyiban van kapcsolat, amennyiben a belpolitikai helyzet csak akkor kezdődhet el konszolidálódni, amikor a Friedrich-kormány elhagyta a helyét. Az eszmék bizonyára hivatalos uton kerültek az antant asztalára, legalább is valószínű, hogy a Legfelsőbb Tanács tagjainak valamelyik

ujságban megjelent tudósítás adott volna alkalmat arra, hogy gyorsan összeüljenek és a magyar ügyekkel foglalkozzanak. A főszmét, a képviselőház összehívását, ellenzi az antant. Koalíciós kormány megalakításához továbbra is ragaszkodik. Hogy pedig végre a kicsiny Magyarországtól is kaphasson békeszerződést a nagy Európa, teljhatalmu megbízottat küldött Budapestre.

Értesüléseink szerint ezekben a napokban folynak a fővárosban a döntő tárgyalások. Egészen bizonytalan, hogy érzik-e a rettenetes felelősséget azok az urak, akik makacsságukkal

utját állták, hogy békeszerződésünk, nemzetgyűlésünk legyen, mire a tél kopogtat. Ezzel most már elkéstek. De drágán fizeti meg a nemzet! Az irányt azonban, amelyben a kibontakozás történni fog, mindenkinek látni kell, hacsak tartós elfogultság meg nem verte állandó vaksággal, ezzel a veszedelmes utóbbal. Az ország érdeke, hogy e bajból minél többen kilábaljanak. De addig mindazok, akik elvesztették tiszta látásukat, álljanak félre. A halálra sebzelt ország, meg Európa is parancsolja. E nehéz időkben össze kell dobbani mindenünk szívének: polgárának, munkásának, parasztának.

Nyolcvan lakás készül a cserepes-sori katonai barakkokban.

— Nem talál már új bevételi forrásokat a tanács. —

(Saját tudósítónktól.) A tanács csütörtöki ülésén több apró ügy mellett a gyermekmenhely, siketnémák intézete és a tanítóképző intézet segély iránti kérelmét tárgyalta. Nagy fejtegetést okoz a tanácsnak, hogy honnan szedjen elő annyi jövedelmet, amennyiből az államtól elhanyagolt intézmények segélyezésére is teljék.

A gyermekmenhely nemrég a belügyminisztériumhoz fordult, hogy utalja ki a szeptember—decemberi ellátási illetményeket. A miniszter visszaküldte a kérelmet azzal, hogy a gyermekmenhely a várostól próbálja kérni az illetményeket, körülbelül 140—150.000 koronát. A tanács tárgyalgatta az ügyet, meghányta-vetette az összes jövedelemszerzési lehetőségeket, de kitént, hogy már nem lehet emelni se a tánciskolák, se a mozik vigalmi adóját, mert a táncstermek négyzetméterenként öt korona adót fizetnek és a mozik bevétele is fokozatosan csökken a nagyarányú adó miatt. Egyszóval a város sincs abban a helyzetben, hogy az államtól reárott ilyen hatalmas terheket elviseljen és visszaadta a kérvényt a főispánnak.

Ugyanilyen sorsban részesült a siketnémák és a tanítóképző segély-kérelme. A siketnémáknak 5000 korona segélyt fizet a város, ha az állam 20.000 koronát ad. Az állam azonban nem tudja egyelőre beváltani az ígértét és a siketnémák segély hiján azzal fenyegetőznek, hogy becsukják a boltot. Nem értjük, miért tegye a város attól függővé szerény támogatását, hogy az állam miként jár el.

A tanítóképzőnek is megszavazott a város bizonyos évi segélyt, ha az új épületet felépítik, de ez eddig még nem történhetett meg, mert a tanítóképzőben éveken át lovak és katonák laktak.

A tanács megállapította, hogy a dohány után járt a városnak valamennyi illeték, de a minisztérium most egalizálta a dohánybevételeit árákat, ennél fogva ettől a jövedelemtől is elesett a város. Megpróbálják valahogy ezt a bevételi forrást helyreállítani.

A városi alkalmazottak ruhájára 105.000 korona szükséges, már azoknak, akik a várostól természetben kapnak ruhát. A borilletéket literenként egy koronáról—kettőre emelik és abból szereznek ruhát az alkalmazottaknak.

Dr. Polgár Péter tanácsnok a Cserepessori katonai barakkokról referált.

— Szegeden — mondotta a tanácsnok — katasztrofális a lakáshiány. A Cserepessoron felszabadult barakkok egy részét a katonai parancsnokság a menekült családok katonai altisztek számára nagyszerűen átalakíttatta. Javasolja, hogy tegyenek előterjesztést a hadügyi kincstárnak, adja el a többi barakkokat a városnak, amely azokat lakás céljaira házilag átalakíttatná. Körülbelül 80 lakást lehetne ilyen módon létesíteni, amelyekbe elsősorban a vagonokban lakó menekült állami tisztviselőket, azután pedig munkáscsaládokat helyeznének el. Egy-két szoba-konyhás lakrész átalakítási költségei 7—8000 koronát tennének ki. Felhatalmazást kér az építési ügyosztály részére, hogy az átalakításokat a városi mérnökséggel végeztethesse.

Dobay főispán szerint ezeket a lakásokat elsősorban ama családok részére kell kiutalni, akiket járásbírói ítélet alapján már ki kellene lakoltatni, de mert az ítéletet eddig nem lehetett végrehajtani, még mindig régi lakásaikban vannak. Ezeknek is csak egy szobát kell adni, mert elvégre csak szükségilakásokról van szó.

A tanács abban állapodott meg, hogy a barakkok kétharmadát egyszobás, egyharmadát pedig nagyobb családok részére kétszobás lakásokra fogja átalakíttatni és megadta a felhatalmazást az építési ügyosztálynak a hadügyi kincstárral való tárgyalásokra.

A francia városkormányzó sajtóirodájából.

A Városkormányzó-Tábornok f. évi október 17., 18. és 19. éni kelt elhatározásával a következő pénzbírságokat rótták ki az alább felsorolt személyekre a kivételi tilalom megszegéseért:

Gróf Gyula (Budapest) 120, Zsarkó Szilveszter (Szeged) 100, Székely Ernőné (Budapest) 200, Tokaji Klára (Budapest) 300, Abrahám Piros (Budapest) 400, Nussbaum Szerén (Budapest) 200, Pesti Ágoston (Dorozsma) 150, Bálint Kálmán (Dorozsma) 200, Szabó Imréné (Dorozsma) 150, Busa Kálmán (Dorozsma) 70, Nagy Sándor (Félegyháza) 50, Ádám József (Szeged) 1500, Egri Jenő (Budapest) 150 korona.

De Tournadre s. k., tábornok-városkormányzó.

Szabó Dezső penitenciázik

Szabó Dezső, a magyar írók nemzeti szövetségének ügyvezető elnöke, az ismert nevű író, legújabb antiszemita propaganda-beszédeivel keltett méltó feltűnést. Sokan különösnek találják, hogy a *Nyugatnak* és a *Huszádik Századnak* ez a progresszív meggyőződésű munkatársa, aki márciusban még a kommunizmus felé kacintgatott, most a reakciónak szegődött szolgálatába, mi akik ismerjük tanári és írói pályáját, nem csodálkozunk rajta. Szabó Dezső visszaérkezett oda, ahonnan elindult. Első irodalmi babérait mintegy 12 évvel ezelőtt Székesfehérvárt aratta a Fehérmegyei Napló című kis vidéki ujságban, amelyben, amint maga mondta később, „antiszemita svungokat donkiohotézt”, konkrétan: mélyen látó, szürke szemével minden zsidó gyerekben egy Husz Ábrahámot fedezett fel. Ma, ugyan csak Székesfehérvárt, propaganda-beszédeiben arra szólítja fel hallgatóközönségét az ő szugesztív nyelven, hogy *szeretettel üldözze* a zsidó gyerekeket. E két időpont között eltelt 12 esztendő változatos és szabadszófordulatokban gazdag képét mutatja a ma vezéreinek. Mődjünk volna rá, hogy ezt a képet a maga egész vigasztalan sivárságában bemutassuk, de oly szomorú, hogy elállunk tőle csak egy mozzanatot emelünk ki. Ez a felekezeti kérdéssel áll kapcsolatban, amelyet olyan mesterségesen dobtak oda a közélet forgatagába, hogy vele más, életünkbevégo, véresen komoly problémákról a figyelmet elvonják.

Itt közöljük a *Nyugat* 1911 augusztus 16. számának kis cikkekcskáját, amelyben Szabó Dezső az őszinteség hangján, az igazsághoz való megfeszítettségével vonja vissza ifjúkori „ficamodását”, amellyel 12 évvel ezelőtt heretrateszi hírhedségre tett szert. A nyugatbeli kis cikknek hitelt adtunk akkor mindnyájan. El fog következni az az idő, amikor Szabó Dezsőben felülkerekedik a jobb meggyőződés és újra penitenciáznia fog és számon-bánnommal fogja visszavonni férfikori „ficamodását”. Vajon lesz-e, aki akkor hitelt fog adni neki? Ime a kis cikk, mely Renan egy kis könyvét ismerteti:

— Renan a tanulmányt így végzi: „Az izraelita faj óriási szolgálatait tett a világnak. Különböző nemzetekbe beleolvadva, különböző nemzeti egységekkel összhangban, azt fogja tenni a jövőben, amit tett a múltban. Európa szabad- elvű erővel összefogva igen nagy mértékben fogja előmozdítani az emberiség társadalmi előhaladását.”

— Ezek a szavak volt énem ébresztik penitenciára. Korom ismerésében vakon és süketen jöttem ki az egyetemről, mint társaim. A középkor irodalma, művészete, sokféle energiája egy gothikus renaissance lehetőségét szuggerálta belém. Azt hittem: csak egy új jatarozott múlt lehetséges jövő számunkra. És ebben nagy akadálynak láttam a zsidó fajt. Lokális körülmények segítettek és rajongó gyermekfővel antiszemita svungokat donkiohotéztam egy vidéki lapba.

— Szerencsére hamar belémnyilallott, hogy ez az első lépés: ficamodás.

— Láttam piszkos kis hitstrébereket, kik másként nem tudnak boldogulni, csak ha csepegnek az ájtatosságtól. A butaság és immoralitás déllassái felajánlják sunyi ökleiket Máriának. Bűnös, korlátolt vezetők köré csoportosulnak. És ezek a kis kenet-apasok titokban szentelt üvegcséiket vítrióllal töltik meg. Keresztjüket (bármily vallásnak), jó vastagra faragják, hogy bunkó leessen emberfej ellen. Minden második foguk közül erkölcs és haza bőfőg elő, pedig teljesen immorális nemzetközi érdek-canaille. Mikor láttam, hogy ez az apró csöcselék hogy hálózza rá fekete cernáját szegény Guliver-Magyarországra: felmerült bennem a kérdés: lehet jó, becsületes az az, amit ez a banda akar?

GAMBRINUS-BÜFFÉ

Meleg ételek, reggelik és vacsorák. Világhírű Szent István dupla malátasör.

Tiszta, szolid és figyelmes kiszolgálás.

Szeged, Feketesas-utca.

Keleti-palota. ☎ Telefon 836.